DMA uge 2, fredag

Plan for i dag:

- Afrunding på Ω -, O- og Θ -notation (meget mere senere i kurset).
- Afrunding på rekursivt definerede køretider (binary search og merge sort).
- Løkkeinvarianter.
- Overblik over hvad vi har lært.

$$\Theta$$
, Ω og O

Vi skriver:

• $T(n) = \Omega(n \log n)$ hvis

$$c_1 \cdot n \log n \leq T(n)$$

for en konstant $c_1 > 0$.

• $T(n) = O(n \log n)$ hvis

vi overdriver
$$T(n) \leq c_2 \cdot n \log n$$

for en konstant $c_2 > 0$.

• $T(n) = \Theta(n \log n)$ hvis

hvis vi er præcise
$$c_1 \cdot n \log n \le T(n) \le c_2 \cdot n \log n$$

for konstanter $c_1, c_2 > 0$, dvs. $T(n) = \Omega(n \log n)$ og $T(n) = O(n \log n)$.

Skal gælde for alle tilstrækkeligt store n. I praksis $n \geq 2$.

Θ , Ω og O

Vi skriver:

• $T(n) = \Omega(n \log n)$ hvis

vi underdriver

for en konstant $c_1 > 0$.

• $T(n) = O(n \log n)$ hvis

vi overdriver f(n) f(n) = n $f(n) = n \log n$

Eksempler vi har set:

$$f(n) = \log n$$

$$f(n) = n$$

$$f(n) = n \log n$$

$$f(n) = n^{2}$$

for en konstant $c_2 > 0$.

 $c_1 \cdot n \log n \leq T(n) \leq c_2 \cdot n \log n$

for konstanter $c_1, c_2 > 0$, dvs. $T(n) = \Omega(n \log n)$ og $T(n) = O(n \log n) \cdot f(n)$

Skal gælde for alle tilstrækkeligt store n. I praksis $n \geq 2$.

Merge sort: $T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n$. Vis $T(n) = \Theta(n \log n)$.

Merge sort: $T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n$. Vis $T(n) = \Theta(n \log n)$.

Fjerne langsomme led giver nedre grænse (underdrivelse):

$$T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n \ge c \cdot n \lg n,$$

$$\text{så } T(n) = \Omega(n \overline{\log} n).$$

Logaritme med uspecificeret base.

Tænk $\log = \lg = \log_2$.

Merge sort: $T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n$. Vis $T(n) = \Theta(n \log n)$.

Fjerne langsomme led giver nedre grænse (underdrivelse):

$$T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n \ge c \cdot n \lg n,$$

$$\text{så } T(n) = \Omega(n \overline{\log} n).$$

Logaritme med uspecificeret base.

Tænk $\log = \lg = \log_2$.

Runde langsomme led op giver øvre grænse (overdrivelse):

$$T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n \le c \cdot n \lg n + c \cdot n \lg n = 2c \cdot n \lg n,$$

så
$$T(n) = O(n \log n)$$
.

Merge sort: $T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n$. Vis $T(n) = \Theta(n \log n)$.

Fjerne langsomme led giver nedre grænse (underdrivelse):

$$T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n \ge c \cdot n \lg n,$$

$$\text{så } T(n) = \Omega(n \overline{\log} n).$$

Logaritme med uspecificeret base.

Tænk $\log = \lg = \log_2$.

Runde langsomme led op giver øvre grænse (overdrivelse):

$$T(n) = c \cdot n \lg n + c \cdot n \le c \cdot n \lg n + c \cdot n \lg n = 2c \cdot n \lg n,$$

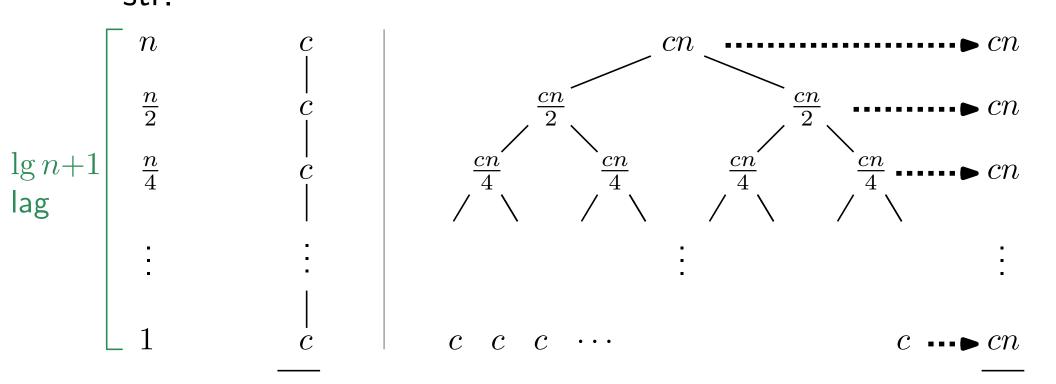
så
$$T(n) = O(n \log n)$$
.

Da $T(n) = \Omega(n \log n)$ og $T(n) = O(n \log n)$ har vi $T(n) = \Theta(n \log n)$.

Rekursivt definerede køretider

$$T_B(n) = \begin{cases} c, & n = 1 \\ T_B(n/2) + c, & n > 1 \end{cases}$$
  $T_M(n) = \begin{cases} c, & n = 1 \\ 2T_M(n/2) + cn, & n > 1 \end{cases}$

arraystr.

total: $T_B(n) = c \lg n + c$

 $T_M(n) = cn \lg n + cn$

```
nestedLoops(n)
x=0
for \ i=0 \ to \ n-1
x=x+1
for \ j=0 \ to \ n-1
x=x+1
return \ x
```

$$egin{array}{c} \mathsf{nestedLoops}(n) & \mathsf{skridt} \\ x = 0 & & \exists & c_1 \\ \mathsf{for} \ i = 0 \ \mathsf{to} \ n-1 & & & \\ x = x+1 & & & \\ \mathsf{for} \ j = 0 \ \mathsf{to} \ n-1 & & & \\ x = x+1 & & & \\ \mathsf{return} \ x & & & \exists & c_4 \\ \end{array}$$

 $\begin{aligned} & \mathsf{nestedLoops}(n) \\ & x = 0 \\ & \mathsf{for} \ i = 0 \ \mathsf{to} \ n - 1 \\ & x = x + 1 \\ & \mathsf{for} \ j = 0 \ \mathsf{to} \ n - 1 \\ & x = x + 1 \\ & \mathsf{return} \ x \end{aligned}$

skridt max. gange 1 c_1 1 c_2 n n^2 1

 $T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n^2 + c_4 = \Theta(n^2)$

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n^2 + c_4 = \Theta(n^2)$$

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n^2 + c_4 = \Theta(n^2)$$

```
egin{aligned} \mathsf{seqLoops}(n) \ x &= 0 \ \mathsf{for} \ i &= 0 \ \mathsf{to} \ n-1 \ x &= x+1 \ \mathsf{for} \ j &= 0 \ \mathsf{to} \ n-1 \ x &= x+1 \ \mathsf{return} \ x \end{aligned}
```

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n^2 + c_4 = \Theta(n^2)$$

 $T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n + c_4 = \Theta(n)$

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n^2 + c_4 = \Theta(n^2)$$

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n + c_4 = \Theta(n)$$

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n^2 + c_4 = \Theta(n^2) \Theta(n\sqrt{n})$$

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n + c_4 = \Theta(n)$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|}\hline \mathsf{nestedLoops}(n) & \mathsf{skridt} & \mathsf{max. \ gange} \\ \hline x = 0 & & & & & & & 1 \\ \mathsf{for} \ i = 0 \ \mathsf{to} \ n - 1 & & & & & & & \\ \hline x = x + 1 & & & & & & & \\ \mathsf{return} \ x & & & & & & & & \\ \hline \end{array}$$

$$T(n) = c_1 + c_2 n + c_3 n^2 + c_4 \equiv \Theta(n^2) \Theta(n\sqrt{n})$$

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
\begin{aligned} & \mathsf{Insertion\text{-}Sort}(A,n) \\ & \mathsf{for}\ j = 1\ \mathsf{to}\ n-1 \\ & key = A[j] \\ & i = j-1 \\ & \mathsf{while}\ i \geq 0\ \mathsf{and}\ A[i] > key \\ & A[i+1] = A[i] \\ & i = i-1 \\ & A[i+1] = key \end{aligned}
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A, n)

for j = 1 to n - 1

key = A[j]

i = j - 1

while i \ge 0 and A[i] > key

A[i + 1] = A[i]

i = i - 1

A[i + 1] = key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0	_	_	-	_	-	-	•	_	_					
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A,n)

for j=1 to n-1

key=A[j]

i=j-1

while i\geq 0 and A[i]>key

A[i+1]=A[i]

i=i-1

A[i+1]=key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0	_	_	-	_	-	-	•	_	_					
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

_			_		-	-				10				
4	18	25	28	33	45	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A,n)

for j=1 to n-1

key=A[j]

i=j-1

while i\geq 0 and A[i]>key

A[i+1]=A[i]

i=i-1

A[i+1]=key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0														
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

0	1	2	3	4	5	$\int_{6}$		8	9	10	11	12	13	14
4	7 8	28	28	28	33	45	12	36	1	47	42	50	16	31

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A,n)

for j=1 to n-1

key=A[j]

i=j-1

while i\geq 0 and A[i]>key

A[i+1]=A[i]

i=i-1

A[i+1]=key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0														
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

•	_	_	•	_	•	6	•	_	_	10				
4	7 8	28	28	28	33	45	12	36	1	47	42	50	16	31

_	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	1	4	7	12	16	18	25	28	31	33	36	42	45	47	50

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A, n)

for j = 1 to n - 1

key = A[j]

i = j - 1

while i \ge 0 and A[i] > key

A[i + 1] = A[i]

i = i - 1

A[i + 1] = key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0	_	_	-	_	-	-	•	_	_					
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

0						j =	> 1							
4	7 8	28	28	38	33	45	12	36	1	47	42	50	16	31

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	4	7	12	16	18	25	28	31	33	36	42	45	47	50
	$\overline{i}$													
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A,n)

for j=1 to n-1

key=A[j]

i=j-1

while i\geq 0 and A[i]>key

A[i+1]=A[i]

i=i-1

A[i+1]=key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0														
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

4	7 8	28	28	38	33	45	12	36	1	47	42	50	16	31	

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	4	7	12	16	18	25	28	31	33	36	42	45	47	50
0	j =	$\Rightarrow j$												
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A, n)

for j = 1 to n - 1

key = A[j]

i = j - 1

while i \ge 0 and A[i] > key

A[i + 1] = A[i]

i = i - 1

A[i + 1] = key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0	_	_	-	_	-	-	•	_	_					
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

4	7 8	28	28	38	33	45	12	36	1	47	42	50	16	31	

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	4	7	12	16	18	25	28	31	33	36	42	45	47	50	
	$ \begin{array}{c c c c c c c c c c c c c c c c c c c $														
0	Ĭ	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A,n)
for j=1 to n-1
key=A[j]
i=j-1
while i\geq 0 and A[i]>key
A[i+1]=A[i]
i=i-1
A[i+1]=key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0														
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

•	_	_	•	_	•	6	•	_	_	10				
4	7 8	28	28	28	33	45	12	36	1	47	42	50	16	31

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	4	7	12	16	18	25	28	31	33	36	42	45	47	50	
	$ \begin{array}{c c c c c c c c c c c c c c c c c c c $														
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

Generelt: Egenskaber for variable og arrays i begyndelsen af hver iteration af en løkke, som bruges til at argumentere for korrekthed.

```
Insertion-Sort(A, n)

for j = 1 to n - 1

key = A[j]

i = j - 1

while i \ge 0 and A[i] > key

A[i + 1] = A[i]

i = i - 1

A[i + 1] = key
```

Løkke-invariant (LI): I begyndelsen af hver iteration af for-løkken indeholder $A[0\ldots j-1]$ de samme tal som oprindeligt var i $A[0\ldots j-1]$, men nu i sorteret rækkefølge.

Initialisering: LI passer i begyndelsen af første iteration.

0			_		-	_	-	_	_	_			_	
33	4	25	28	45	18	7	12	36	1	47	42	50	16	31

Vedligeholdelse: LI passer i begyndelsen af én iteration $\Longrightarrow$ LI passer også i begyndelsen af den næste.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	4	7	12	16	18	25	28	31	33	36	42	45	47	50	
0	j =	$\Rightarrow j_2 =$	$\Rightarrow j_3 =$	$\Rightarrow j_4 =$	$\Rightarrow j_5 =$	$\Rightarrow j_6 =$	$\Rightarrow j = 7$	$\Rightarrow j_8 =$	$\Rightarrow j_9 =$	$\Rightarrow j_{10} =$	$\Rightarrow j_{11} =$	$\Rightarrow j_{12} =$	$\Rightarrow j_{13} =$	$\Rightarrow j_{14} =$	> <i>j</i>
															l

Bonus-info

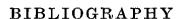
Brugen af løkke-invarianter til at bevise korrekthed for algoritmer blev først beskrevet af Peter Naur (1928–2016) i en artikel fra 1966.

PROOF OF ALGORITHMS BY GENERAL SNAPSHOTS

PETER NAUR

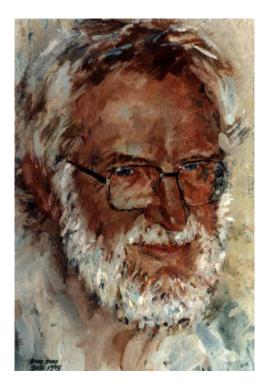
Abstract.

A constructive approach to the question of proofs of algorithms is to consider proofs that an object resulting from the execution of an algorithm possesses certain static characteristics. It is shown by an elementary example how this possibility may be used to prove the correctness of an algorithm written in ALGOL 60. The stepping stone of the approach is what is called General Snapshots, i.e. expressions of static conditions existing whenever the execution of the algorithm reaches particular points. General Snapshots are further shown to be useful for constructing algorithms.

The basic question of proof has so far been ignored in data processing to an incredible degree.

Desuden opfandt han ordet *datalogi*, grundlagde DIKU i 1970 og modtog Turing-medaljen i 2005 (datalogiens "Nobel-pris") for sit arbejde med at udvikle de første moderne/strukturerede programmingssprog.

Hvad har vi lært?

Pseudokode:

- Variable
- Arrays
- Funktionskald
- Indrykning
- if-else
- for- og while-løkker
- Rekursive funktioner

Hvad har vi lært?

Pseudokode:

- Variable
- Arrays
- Funktionskald
- Indrykning
- if-else
- for- og while-løkker
- Rekursive funktioner

Køretider
Tælle skridt
RAM-model
Asymptotisk notation
Rekursivt def. køretider
(Løkkeinvarianter)

Hvad har vi lært?

Pseudokode:

- Variable
- Arrays
- Funktionskald
- Indrykning
- if-else
- for- og while-løkker
- Rekursive funktioner

Køretider

Tælle skridt

RAM-model

Asymptotisk notation

Rekursivt def. køretider

(Løkkeinvarianter)

Algoritmer:

- Maksimum, $\Theta(n)$ tid
- Toppunkt, $\Theta(n)$ vs. $\Theta(\log n)$ tid
- Linear/sekventiel søgning, $\Theta(n)$ tid
- Binær søgning (iterativ og rekursiv), $\Theta(\log n)$ tid
- ullet Insertion sort, $\Theta(n^2)$ tid, konstant ekstra plads
- Merge sort, $\Theta(n \log n)$ tid, $\Theta(n)$ ekstra plads
- Forskellige algoritmer fra øvelsestimer